

Biblioteksplan 2012-2015

Biblioteket som ett kreativt nav för upplevelser,
kunskap och information i lokalsamhället
och som en demokratisk arena för alla.

Lessebo Kommun

Innehållsförteckning

Vad är en biblioteksplan?	3
Definition av bibliotek	3
Styrdokument	4
Verksamhetsbeskrivning	5
Det personliga biblioteket - en strategi.....	6
Online	6
Personal.....	8
Demokrati och informationsfrihet.....	8
Barn- och ungdomsverksamhet.....	9
Kultur och upplevelser	10
<i>Konstfoajé</i>	10
Kunskap och lärande.....	11
Omsorg och vård	11
Tillgänglighet	12
Kommande behov på längre sikt:.....	12
Vision	13

Biblioteksplan 2012-2015 Lessebo kommun

Vad är en biblioteksplan?

Svensk Biblioteksforening definierar en biblioteksplan på följande sätt: *”Med en biblioteksplan avses ett politiskt förankrat styrande dokument som omfattar en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses. Denna biblioteksplan skall förutom folkbiblioteksverksamheten också innefatta biblioteksbehovet vad gäller utbildning, omsorg, vård och näringsliv”*¹

Vi strävar efter att i biblioteksplanen kartlägga vad som finns idag samt synliggöra verksamhetens vision och mål för den framtiden. Frågan vi bör ställa oss är: hur kan bibliotekens (informations- och medieförsörjningen) spela en roll i en kommunal utveckling?

Planen har presenterats för kultur – och fritidsberedningen, remiss hos kommunala rådet för pensionärer och funktionshindrade och innefattar svaren på enkät till kommuninvånarna som fanns tillgänglig online och i pappersform på svenska och engelska under fyra veckor. Enkäten besvarades av 151 personer.

Definition av bibliotek

Hur definierar vi bibliotek? För en del är det en lånecentral, för andra är det en mötesplats. Sanningen är att biblioteket fyller många funktioner och bidrar på många sätt till individens och samhällets utveckling. Bibliotek verkar i en föränderlig värld, förväntningar förnyas och/eller förstärks beroende på det gällande samhällets syn på bibliotek.

Statens kommuner och landsting menar följande:

”Folkbiblioteken är idag betydelsefulla inom flera politikområden och sektorer. De verkar såväl som social mötesplats som plats för lärande, utveckling och konstfrämjande samtidigt som de stöder medborgarnas demokratiska möjligheter med fri tillgång till information. Det är därför viktigt att inte enbart betrakta biblioteksverksamheterna som en kulturinstitution utan de bör även ses som en sektorövergripande verksamhet som kan ha mål och uppdrag på fler områden.”²

Även förslag till ny lagtext ang. bibliotekslagen visar på den differentierade bilden av biblioteket: 2 § Varje kommun ska ha folkbiblioteksverksamhet tillgänglig för alla och utformad efter kommuninvånarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Till främjande av intresse för läsning och litteratur, fri åsiktsbildning, kunskaps- och informationsförsörjning, utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt ska alla ha tillgång folkbiblioteksverksamhet.³

¹Svensk biblioteksforening 2012

<http://www.biblioteksforeningen.org.test.levonline.com/organisation/verksam/index.html> (Hämtad 2012-04-15)

² Läns- och folkbibliotek: Lokala utvecklingsbehov och nationella insatser: enkät om Kungliga bibliotekets framtida roll, s. 21. Sveriges Kommuner och Landsting, 2010 http://www.kb.se/dokument/Aktuellt/SKL-Folk%201%C3%A4nsbi_bliotek-Inlaga.pdf (Hämtad 2012-04-15)

³ Kulturdepartementet Utvärdering av och förslag till revidering av bibliotekslagen (Eide-Jensen 2010-03-30)

<http://www.biblioteksforeningen.org.test.levonline.com/organisation/dokument/pdf/biblagutvardering.pdf> (Hämtad 2012-04-15)

Fråga i biblioteksenkäten var: Vad värdesätter du mest med ditt bibliotek? Svaren på frågan blev: 1. Bra service (57 %) 2. Gratis (64 %) 3. Alla är välkomna (49 %) 4. Tillgång till tidningar och tidskrifter samt lån av böcker (44 %). Det kan tolkas som att personalen har stor betydelse gällande bemötande och servicenivå samt att biblioteket ses om en del av grundläggande demokratiska värden förutom tillhandahållande av media.

Styrdokument

Regional kulturplan för Kronobergs län 2012-2014⁴

Den regionala kulturplanen slår fast att IT är viktigt för biblioteken, andra viktiga byggstenar är lärande och kultur och verksamheten används som nav inom båda de områdena. Vikten av samarbete slås fast. När det gäller utvecklingsområden som nämns behöver biblioteken i regionen en övergripande strategi för hur dessa ska uppnås.

”Folkbibliotek och länsbibliotek hanteras framförallt inom ramen för kulturområdet, vilket förstärker den traditionella bilden av verksamheterna som i första hand kulturinriktade. Detta trots att de i hög grad utgör en grundläggande infrastruktur för människors lärande. I Kronobergs och Blekinge län är t.ex. mer än hälften av alla kommunbibliotek integrerade folk- och skolbibliotek och på regional nivå vidareutvecklas samarbetet mellan länsbiblioteket och universitets- och högskolebiblioteken.

Bibliotek har bäring både på kultur och på lärande och därför kan det ur ett biblioteksperspektiv vara viktigt att på lokal eller regional nivå ingå i ett sammanhang som involverar olika verksamheter, om man vill kunna använda bibliotek som en strategisk resurs för regional och lokal utveckling.

IT utgör en grund för biblioteksverksamheten och IT-utvecklingen behöver därför i högre grad integreras i den allmänna biblioteksutvecklingen. Utifrån IT-perspektivet finns de främsta utvecklingsbehoven inom Bibliotek 2.0, elektroniska medier, nya tekniker som läsplattor och andra nedladdningsbara alternativ inkl. relevant kompetensutveckling. Det handlar också om behov kring gemensamma upphandlingar och gemensam IT-administration, samt konstruktiv kommunikation med leverantörer av bibliotekens webbplattformar och med kommunernas IT-avdelningar.

För att möta utmaningarna och utveckla området prioriteras följande utvecklingsarbete under 2012-2014 (kap. 3.)

- Utveckla samarbetsmodeller kring Kultur och Hälsa
- Utveckla förutsättningar att bevara, använda och utveckla vårt kulturarv
- Öka tillgängligheten till kultur för barn och unga
- Plattform för det fria ordet. ”

Lag (2010:860) om ändring i bibliotekslagen (1996:1596)⁵

Fr. o m 1/7 2011 trädde en ny lagtext i kraft om bibliotek. Den innebar att skolbiblioteket lyftes in i skollagen.

Kommunens översiktsplan

Kommunen antog en översiktsplan 2010 med följande text om kommunens bibliotek:

⁴ Regionförbundet södra Småland 2012

http://kulturplanen.files.wordpress.com/2011/11/111104_kulturplankronoberg.pdf, s 34 ff. (Hämtad 2012-04-15)

⁵ Sveriges Riksdag Prop.2009/10:165, SFS 2010:860, <http://www.notisum.se/rnp/sls/sfs/20100860.pdf>.

”7.6.2 Biblioteken: Biblioteksverksamhetens uppgift är att genom olika media och personlig rådgivning ge kommuninvånare i alla åldrar tillgång till media för såväl information och studier som konstnärlig upplevelse och underhållning.

Biblioteken är mötesplatser för kunskapssökande och kulturupplevelser. Biblioteken stöder det livslånga lärandet och är en neutral, demokratisk plats som verkar för integration och överbryggande av klyftor i samhället. Biblioteken är till för alla och är anpassat för personer med olika funktionshinder. Biblioteksverksamheten finns i alla fyra kommundelar; Lessebo, Hovmantorp, Kosta och Skruv. Lessebo är huvudbibliotek där man prövar nya medier, nya metoder och ger administrativ service till övriga bibliotek. Biblioteksverksamheten finns även via Internet.

Biblioteksverksamheten samverkar med kommunens skolor, förskolor, barnavårdscentra., omsorg och äldreboende. Biblioteken är en tillgänglig mötesplats för kommunens kulturliv. Av egen kraft och tillsammans med föreningar, studieförbund och kulturarbetare arrangeras återkommande kulturevenemang. Biblioteken samverkar med landets nätverk för biblioteksverksamhet för att tillhandahålla media och effektivisera givna resurser.”⁶

Kommunens kulturpolitiska plan

Kommunens kulturpolitiska plan antogs år 2001 med följande text om kommunens bibliotek: De kulturpolitiska insatserna ska stödja och utveckla biblioteksverksamheterna i kommunens fyra tätorter. Biblioteksverksamhet:

- I vår kommun ska bibliotek finnas i samtliga tätorter. Driftsformerna kan dock variera.
- Biblioteken ska samverka med lokala föreningar och organisationer.
- Litteratur för barn och ungdom ska tillmätas stort intresse.
- Förskolebarnen och skolbarnens samverkan med och besök på biblioteken ska fortsätta.
- Särskilda insatser ska göras för att lokalhistorisk litteratur värnas av våra bibliotek.
- En hög teknisk nivå på biblioteken ska bibehållas.
- De nyrenoverade bibliotekslokalerna i Lessebo ska kunna utnyttjas för konstupställningar.⁷

Verksamhetsbeskrivning

2010 kom utredningen ”Spela samman - En ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet”.⁸ Den innebar bl. a att Kungliga biblioteket fick ansvar att driva utvecklingen inom biblioteksväsendet och ersatte Kulturrådet som samordnande instans. I varje län finns en länsbiblioteksfunktion som stödjer folkbiblioteken med kompletterande medieförsörjning och t ex gemensamma upphandlingar av teknik och databaser. För att ytterligare stärka tillgången till media finns tre lånecentraler i landet. Utöver dessa finns ett internationellt bibliotek med media på andra språk och ett depåbibliotek i Umeå som tar hand om äldre litteratur till utlån.

Enligt bibliotekslagen ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka. Länsbibliotek, lånecentraler, högskolebibliotek, forskningsbibliotek och andra av staten finansierade bibliotek skall avgiftsfritt ställa litteratur

⁶ Översiktsplan för Lessebo kommun 2010 Antagen av kommunfullmäktige i Lessebo kommun 2010-06-14 § 36

⁷ Kulturpolitisk plan för Lessebo kommun; Dnr: 1999.261-80 Dnr 2001.119-80

⁸ Kulturdepartementet Spela samman - en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet, SOU 2010:11 <http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/14/00/55/9a104dfd.pdf> (Hämtad 2012-04-15)

ur de egna samlingarna till folkbibliotekens förfogande samt i övrigt samverka med folk- och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice. På folkbiblioteken skall allmänheten avgiftsfritt få låna litteratur för viss tid.⁹

Lessebo biblioteksverksamhet består av fyra bibliotek. Lessebo bibliotek flyttades 2012 till f.d. Lessebo Folkets Hus. Det innebar bättre möjligheter att visa konst, bedriva barnverksamhet och möjlighet till kaféservice. Hovmantorps bibliotek har en uppfräschad barnavdelning, men vuxenavdelningen behöver ses över. Placering bredvid skolan gör den användbar för skolverksamheten. Kosta och Skruvs bibliotek är mindre och har bara öppet två dagar per vecka. Kosta bibliotek är placerad i Kosta Folkets hus, ett integrerat skol- och folkbibliotek skulle kunna innebära att biblioteket flyttas till skolan i Kosta. Skruv är genom sin placering i Skruvs Folkets hus även nära Skruvs skola. Lokalen behöver renoveras. En skolbiblioteksplan är initierad. Det finns fem tjänster fördelade på 6 personer, fyra av dem är bibliotekarietjänster, resterande är biblioteksassistenttjänster.

Det personliga biblioteket - en strategi

Mycket är gratis i Lessebos kommunbibliotek, vi har även påminnelser innan räkningar. Vi ringer till våra låntagare om böcker för personlig kontakt, en positiv marknadsföring. Det kan ses som en naturlig del i arbetet att förankra biblioteket i sin närmiljö. Låntagare kan låna på sitt namn med kontrolluppgift (adress) Vi förlorar media ibland, men vinner låntagare. Biblioteket köper in media nära våra låntagare, interagerar via Internet och personligen. Biblioteket vill professionellt verka nära våra användare och det är en medveten strategi. Det nära personliga biblioteket där låntagaren är synlig uppfattas som positivt, avgifter däremot genererar arbete i verksamheten, ekonomisk hantering, kravhantering, utskick, telefonsamtal, tid som kan användas till att istället vara aktiv i t ex läsfrämjande arbete. Extra tjänster som kopiering och faxtjänst är i största möjliga mån till självkostnadspris. I biblioteksenkäten frågades efter vad man värdesatte mest på biblioteket, att det är gratis var det näst vanligaste svaret med 64 % av rösterna.

Mål: Att även i framtiden hålla avgifter på en relativt sett mycket låg nivå för våra kommuninvånare.

Online

Folkbiblioteket skall vara tillgängligt och attraktivt för alla kommuninvånare. De fasta biblioteken kompletteras genom virtuell biblioteksverksamhet med nätbaserade tjänster. Lagen idag slår fast att 2 § ”Folkbiblioteken skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare”¹⁰ Det nya lagförslaget öppnar upp för den digitala framtiden. ”3 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna, eller på annat sätt få tillgång till, litteratur och lämpliga medier som biblioteket tillhandahåller oavsett publiceringsform.”¹¹ I en framtid kommer de digitala mediernas ställning att förstärkas och inköp av fysiska media att

⁹Sveriges Riksdag Bibliotekslag (1996:1596)

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1996:1596> (Hämtad 2012-04-15)

¹⁰Sveriges Riksdag Bibliotekslag (1996:1596)

<http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1996:1596> (Hämtad 2012-04-15)

¹¹ Kulturdepartementet Utvärdering av och förslag till revidering av bibliotekslagen (Eide-Jensen 2010-03-30)

<http://www.biblioteksforeningen.org.test.levonline.com/organisation/dokument/pdf/biblagutvardering.pdf> (Hämtad 2012-04-15)

ställas i relation till detta. Det kommer att kräva hög teknisk nivå på bibliotekens service och medieutbud.

Biblioteket prenumererar på olika ämnesdatabaser, varav kommuninvånare når flertalet hemifrån, de innehåller t ex information om stipendier, lagar eller författare. Man kan även exempelvis låna och lyssna på e-böcker. Avtalen är förhandlade genom Länsbibliotek Sydost och i samverkan med regionens bibliotek. Här finns även ett samarbete initierat där en gemensam startsida för media kommer att träda i kraft, den innebär högre kvalitet för våra låntagare eftersom flera kommuner samarbetar kring innehållet. Bibliotekskatalogen är online där kan man själv låna om, reservera, beställa fjärrlån och söka böcker i beståndet. Personer med svårigheter att läsa vanlig text har möjlighet att via biblioteken få ett eget login till Tal- och punktskriftsbibliotekets databas¹², dvs. ca 80 000 ljudböcker, s.k. Daisy-talböcker.

Mål: Den tekniska nivån på biblioteken ska vara hög. Bibliotekspersonalen ska utbildas regelbundet inom IT. Samordning av det virtuella biblioteket med nationella tjänster och med andra kommuners onlinetjänster ska öka. Samarbete när det gäller marknadsföring och inköp av elektroniska media och marknadsföring av databaser som underlättar för att kommuninvånarens informationsflöde ska öka. Öka inköp av mer IT-baserad och mobil information och tjänster, t ex sms-tjänst, appar, databaser osv.

Medieförsörjning

En speciell medieplan ligger till grund för hantering av media på alla plan. Övergripande bör bibliotekspersonalen kunna guida låntagare i beståndet och köpa in relevant material, digitalt eller fysiskt. Personalen bör ha kunskap om samt medel för inköp till olika media. Folkbiblioteken skall ha ett allsidigt mediebestånd som präglas av bredd och djup. Det skall finnas medier för alla åldrar, liksom medier på många olika språk samt specialmedier för låntagare med särskilda behov. Inköspolicyn skall präglas av lyhördhet mot kommuninvånarens önskemål. Folkbiblioteket bör ha ett bestånd som är aktivt, med undantag av lokalhistoriskt material och klassiker där en viss arkiveringslängd är nödvändig. Huvudbiblioteket ska ha det mest kompletta beståndet, filialer kan profilera sig efter önskemål på orten. Mediebeståndet ses som en helhet och fysisk media transporteras till olika biblioteksenheter efter önskemål. Fråga i biblioteksenkäten var: Vad har du gjort på biblioteket idag? Svaren på frågan var: 1. Lånat om, lånat, reserverat media (82 %) 2. Läst i tidskrifter/tidning (25 %) 3. Fått tips på böcker (25 %). Tillgång till olika medier kan idag ses som en efterfrågad basservice, den kan även vara digital. I biblioteksenkäten ansåg 36 % (delad 3:e plats) att flera nya böcker var något man ville se mera av på biblioteken.

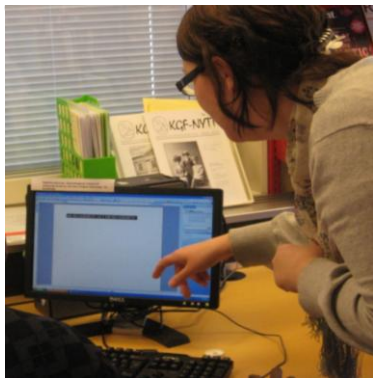
Mål: Samarbete när det gäller samköp av media, t ex databaser bör öka. I framtiden bör effektiva transportsystem av fysisk media i hela kommunen beaktas.

¹² Talboks- och punktskriftsbiblioteket <http://www.tpb.se/verksamhet/> (Hämtad 2012-04-15)

Personal

Bibliotekspersonal behöver vara kunnig inom många områden t ex mediekunskap och bemötande och även kunna hantera informationsteknologi. Fråga i biblioteksenkäten var: Vad värdesätter du mest med ditt bibliotek? 67 % hade svarat "Bra service" som nr.1. Att få hjälp med sina frågeställningar kan ses som ett basutbud.

Mål: Nyrekrytering till följd av t ex pensionsavgångar sker genom att assistenttjänster omvandlas till bibliotekarietjänster. Mål är att utöka 75 % tjänster till 100 % tjänster när det är möjligt. Personalen bör vara högkompetent och ges möjligheter att erövra/behålla sin kompetens exempelvis kunna delta i bokmässor, bokvisningar, författarbesök, utbildningar och dylikt för att kunna ge bra service.

Demokrati och informationsfrihet

I vår omvärld ökar medieutbudet och tillgången till information kraftigt. Utvecklingen av Internet har lett till ändrade kommunikationsmönster och nya distributionsformer.¹³

Folkbiblioteket är kommunens offentliga rum för att söka kunskap, för upplevelser och för möten mellan människor. Genom att vara arenor för samhällsinformation och debatt blir det en närvarande del i den demokratiska processen. En grundläggande aspekt är att värna om fri åsiktsbildning och om yttrandefrihet. Biblioteket skall vara neutralt i moraliska, politiska och religiösa frågor. Bibliotekets regler för användande av Internet innefattar dock att det inte är tillåtet att besöka sidor med pornografiskt eller rasistiskt innehåll.

Biblioteket värnar om allas rätt till information när de behöver den, där de behöver den, på ett sätt de kan ta den till sig. Detta sker genom att erbjuda olika media t ex lättläst, storstil, andra språk, läs och lyssna på text i olika varianter samt personlig rådgivning och handledning. Den digitala klyftan är ett växande problem samtidigt som digital delaktighet är ett krav för en väl fungerande demokrati. Att kunna behärska informationen online, t ex få verktyg för att bedöma den källkritiskt är en viktig del i detta.

Mål: Biblioteket ska bidra till att minska den digitala klyftan genom aktivt samarbete med bildningsförbund och föreningar. Öka bibliotekets vägledning till allmänheten för att kunna använda elektroniska tjänster och ha kampanjer för detta varje år. Det ska finnas tillgång till publika datorer på varje bibliotek, tillgången ska sättas i relation till nyttjandegraden. Informationssökning skall liksom boklånen, vara avgiftsfri. Den tekniska nivån på biblioteken ska vara fortsatt hög.

¹³ Almerud, Peter (2005). Biblioteksplaner: från bibliotekslag till biblioteksplan. 2. uppl. Stockholm: Svensk biblioteksforening http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2011/08/Almerud_biblioteksplaner.pdf (Hämtad 2012-04-15)

Gemenskap och fristad

Vår omvärld speglar etablerandet av det mångkulturella samhället. Vi ser övergången från arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring och den hela tiden pågående inflyttningen till storstäder och regionala centra.¹⁴ Biblioteket vill vara en neutral mötesplats där det är möjligt att träffas över kulturella, sociala, språkliga, åldersbundna eller religiösa gränser. Genom att möjliggöra detta bidrar biblioteket att öka den sociala tryggheten i samhället. Biblioteket verkar som lots in i samhället för nya svenskar. Biblioteken skall vara en social mötesplats med inbjudande miljöer och exponering av media som lockar till läsning och upplevelse. När det händer saker i vår omvärld, lyfter vi fram relevant material. Besökarna ska stå i centrum. Media på annat språk regleras genom medieplanen. I biblioteksenkäten var det faktum att alla är välkomna det tredje viktigaste svaret med 49 % röster.

Mål: Bibliotekets roll som mötesplats ska underhållas genom aktiv programverksamhet med vår och höstprogram och en öppenhet gentemot initiativ från kommuninvånare. Interiör/teknik och ska underhållas så att biblioteket upplevs som attraktivt, prioriterad är f n Hovmantorps vuxenavdelning.

Barn- och ungdomsverksamhet

Konkurrensen om fritiden har ökat. Det finns idag ett ökat kulturutbud med större variation, både på den kommersiella marknaden och i samhällets regi.¹⁵ Barn- och ungdomsverksamhet är prioriterad enligt bibliotekslagen och biblioteket främjar läsning, språkutveckling och förmågan att behärska medier för lärande, personlig utveckling och eget skapande.

¹⁴ Almerud, Peter (2005). Biblioteksplaner: från bibliotekslag till biblioteksplan. 2. uppl. Stockholm: Svensk biblioteksforening http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2011/08/Almerud_biblioteksplaner.pdf (Hämtad 2012-04-15)

¹⁵ Almerud, Peter (2005). Biblioteksplaner: från bibliotekslag till biblioteksplan. 2. uppl. Stockholm: Svensk biblioteksforening http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2011/08/Almerud_biblioteksplaner.pdf (Hämtad 2012-04-15)

Skolbiblioteken styrs av skollagen, sedan 1/7 2011.¹⁶ Biblioteket vill främja barns möjlighet att behärska det skrivna ordet och göra sig förstådd/förstå och tolka textbaserad information. Varje år revideras en idé- och verksamhetsplan för barn- och ungdomsverksamhet gällande biblioteket. Resurser används för att stimulera läslust för barn i alla åldrar i kommunen.

Mål: Barn och ungdomars läsglädje, språkutveckling och förmåga att behärska medier för lärande, personlig utveckling och eget skapande ska prioriteras.

Kultur och upplevelser

Konstfoajé

På Lessebo bibliotek finns en konstfoajé som välkomnar alla från förskola till äldreboende, föreningar och privatpersoner, amatörer som professionella att ställa ut sina alster. Varje deltagande konstnär skriver på ett kontrakt där man undertecknar att man är medveten om att biblioteket inte kan ansvara för stöld, brand eller annan åverkan på konstverken.

Biblioteksverksamheten bedömer inte konstens kvalitet eller innehåll utan överlåter det till betraktarens öga och den fria debatten i samhället. Biblioteket värnar om yttrandefriheten och grundläggande demokratiska värden. Biblioteket handhar även kommunens konstarkiv. Biblioteket bör vara en mötesplats för kommunens kulturliv. Fråga i biblioteksenkäten var: Vad vill du ha mera av på biblioteken: Svaret på frågan blev: 1. Författarbesök. (51 %).

Mål: Målet är att öka antal författarbesök till kommunen samt vara en arena för lokala kulturaktörer. Verka för ett anslag till programverksamhet på biblioteken för att öka spridning och kvalitet. Målsättning är att tillsammans med studieförbund och föreningar kontinuerligt arrangera olika kulturevenemang. Konstfoajén ska vara en tillåtande och levande arena för inspiration och skapande.

¹⁶ Sveriges Riksdag Prop.2009/10:165, SFS 2010:860, <http://www.notisum.se/rnp/sls/sfs/20100860.pdf> (Hämtad 2012-04-15)

Kunskap och lärande

I omvärlden ser vi de ökande kraven på utbildning och etablerandet av ett livslångt lärande. Tendenser är utbyggnad och decentralisering av högskoleutbildningen.¹⁷ Tendens finns även att alltmer material finns i digital form, dvs. hanteringen av fysisk media kommer att avta och handledning i åtkomst av digital information kan komma att öka. Det informella lärandet ökar och idag finns ett stort utbud av distanskurser utan fysiska träffar. Ett problem för studenter som väljer den här studieformen är att få studie-ro och hjälp med t.ex. kopiering, utskrifter och en datorplats. Det behövs även stöd angående källkritik, sökmetoder och källor.

I Lessebo bibliotek finns ett grupprum, en anpassad studieplats samt ett trådlöst nätverk. Hovmantorps bibliotek har en speciell dator avsedd för studier. Övriga bibliotek har idag inte studiemöjligheter på samma sätt. Biblioteket bistår med kompletterande fjärrlån och har ambitionen att handleda studenter i förmåga att anskaffa litteratur. Biblioteket vill vara en stödjande arena för studerande. Anskaffning av kurslitteratur regleras i medieplanen. Biblioteket erbjuder studieplats i möjligaste mån, handledning och trådlöst nätverk med möjlighet att använda sin egen dator. Möjlighet till släktforskning är prioriterad verksamhet. I biblioteksenkäten ansåg 36 % (delad 3:e plats) att föreläsningar var något man ville se mera av på biblioteken.

Mål: Biblioteket ska bidra till det livslånga lärandet genom att samarbeta med utbildningsanordnare, arrangera föreläsningar och stödja kommuninvånare som önskar ta del av kursutbud. Bibliotekets personal bör ha kunskap för att bistå studerande.

Omsorg och vård

Det blir fler äldre i kommunen och man kan förvänta sig ett ökat behov av anpassad media t.ex. storstilsböcker, ljudböcker samt information om s.k. daisytalböcker. Idag finns även nya tekniska möjligheter, t ex läsplattor med förstöringsmöjligheter. Avståndet till biblioteket kan vara ett problem för de som vill låna. Idag finns ingen utbyggd ”boken kommer”-service i kommunen. Medieförsörjningen till äldre i eget boende sker ostrukturerat med hjälp av ideell verksamhet. En eventuell mobil biblioteksverksamhet ska utredas av länsbiblioteket under 2012. Omsorgen och vården använder biblioteket i olika utsträckning, idag finns ett fåtal bokdepåer som byts ut på servicehemmen, strävan är att den enskilda lånar med hjälp av personal eller genom ett personligt ombud. Det underlättas om det finns speciella bokombud på boenden.

¹⁷ Almerud, Peter (2005). Biblioteksplaner: från bibliotekslag till biblioteksplan. 2. uppl. Stockholm: Svensk biblioteksforening
http://www.biblioteksforeningen.org/wpcontent/uploads/2011/08/Almerud_biblioteksplaner.pdf (Hämtad 2012-04-15)

Mål: Biblioteket ska överväga flera alternativ för att underlätta för kommuninvånare som inte fysiskt kan ta sig till biblioteket. Spridning av information om anpassad media ska öka. Formella bokombud i kommunen är eftersträvansvärt.

Tillgänglighet

Enligt bibliotekslagen ska alla ha tillgång till ett bibliotek och det ska svara tillgängligt för alla. I dagligt tal menar vi ett fysiskt bibliotek, ett rum där vi bemöts av en person och handhar fysisk media. I dagsläget finns detta i fyra delar av kommunen och är fastslaget i kulturplanen. Det är även fastslaget att driftsformen kan variera. Biblioteket ska också uppfattas som tillgängligt sett ur den aspekten att en kommuninvånare känner sig välkommen. Det kan finnas en mental tröskel som gör att biblioteket ter sig främmande, svårbegripligt och svårforcerat. Det ska även vara tillgängligt sett ur en funktionshindrad kommuninvånares perspektiv. I biblioteksenkäten ansåg 39 % (2:a plats) att ökade öppettider var något man ville se mera av på biblioteken.

Mål: Bibliotekens skyltning och bemötande ska ske på användarens villkor. Anpassade studieplatser bör finnas på alla bibliotek. Den mobila, nya hörslingan ska snarast komma i bruk vid föreläsningar o dyl. Bokbuss och/eller integrerat bibliotek kan i framtiden beaktas som ett biblioteksalternativ, ev. finns andra alternativ. Undersöka möjligheten till mobil verksamhet i kommunen. Öppettider ska vara frikostiga i så hög utsträckning som möjligt.

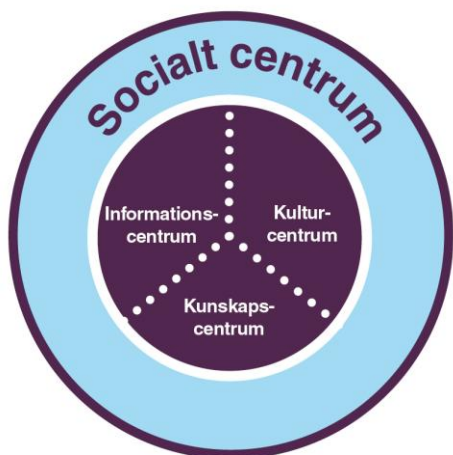
Kommande behov på längre sikt:

Idag sker en övergång från det nationella SAB-systemet till det internationella Dewey-systemet i biblioteksvärlden. Eftersom biblioteken i kommunen redan idag har ett mer användarvänligt gränssnitt mellan klassifikationssystemet och användaren så är bedömningen att övergången borde gå smidigt. Vi kommer även troligen att stå inför utmaningen att införa RFID-system eller liknande, dvs. chipmärkning av böcker.

Vision

I kommunens framtidsvision läggs stor vikt vid att skapa goda tillväxt- och utvecklingsbetingelser, både för den enskilde medborgaren och för företag och myndigheter.

Biblioteket vill bidra till kommunens övergripande vision att Lessebo kommun upplevs som en attraktiv plats att bo och verka i. Bibliotekets vision är att uppfattas som ett kreativt nav för upplevelser, kunskap och information i lokalsamhället och som en demokratisk arena för alla¹⁸ och som befolkningen i Lessebo kommun använder och är mycket nöjd med.

Biblioteket i framtiden tror vi är ett socialt centrum som kan erbjuda både andrum och social samvaro. Kulturcentrum med upplevelser i olika former. Informationscentrum och kunskapscentrum som tillhandahåller olika media, inklusive kunskap om media. Biblioteket kan ge kunskaps- och informationsstöd i t ex kvalitet, källkritik, inköp, referens - och sökmetoder.

¹⁸ Futurums målbild: 25 kommuner i Kalmar, Kronobergs och Blekinges län
http://futurumbibl.files.wordpress.com/2009/05/intern_folder_low.pdf (Hämtad 2012-04-15)